

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of גיטין נ"ז. Some of the topics we will learn about include. The incident of אתרנגולא ואתרנגולתא חריב טור מלכא. The incident involving a rooster and a hen caused the destruction of the city of טור מלכא.

ששים רבוא עיירות היו לו לינאי המלך בהר המלך. The king ינאי owned 600,000 cotes on הר המלך, the Hebrew name for טור מלכא, but later אפילו שיתין ריבוותא קני לא מחזיק. It could not contain even 600,000 reeds.

The incident of אשקא דריספק חריב ביתר. The incident involving the side of a wagon caused the destruction of the city of ביתר. And other tragic events at the time of the Churban.

The Gemara mentions several רשעים whose descendants became גרים.

A

אתרנגולא ותרנגולתא
חרוב טור מלכא

ששים רבוא עיירות
היו לו לינאי המלך
בהר המלך

אשקא דריספק
חרוב ביתר

רשעים
whose descendants
became גרים

B

The tragic events that are alluded to in the Pasuk הקול קול יעקב והידים ידי עשו.

The Gemara mentions the heroic acts of Jews while in the hands of their enemies.

Five matters that are alluded to in the Pasuk כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה.

B

Tragic events
alluded to in the Pasuk

הקול קול יעקב
והידים ידי עשו

Heroic acts of Jews
while in the hands
of their enemies

כי עליך הורגנו כל היום
נחשבנו כצאן טבחה

1 So let's review ...

The Gemara in the previous Daf mentioned three incidents in which terrible tragedies occurred during the time of the חורבן due to people's lack of foresight.

The Gemara now elaborates on the second incident; אתרנגולא ואתרנגולתא חריב טור מלכא

The incident involving a rooster and a hen caused the destruction of the city of טור מלכא:

There was a custom in טור מלכא that when a groom and bride were escorted to their wedding

מפקי קמייהו תרנגולא ותרנגולתא כלומר פרו ורבו כתרנגולים

A rooster and a chicken were led before them, to indicate that they should be fruitful and multiply as chickens.

One day a Roman brigade passed a wedding procession and confiscated the two chickens, and they were attacked by the Jews in the procession.

אתו אמרו ליה לקיסר מרדו בך יהודאי

They reported to the קיסר that the Jews have rebelled against you, and he sent in his troops who committed a terrible massacre.

1

③	②	①
אשקא דריספק חרוב ביתר	אתרנגולא ותרנגולתא חרוב טור מלכא	אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים

The incident involving a rooster and a hen caused the destruction of the city of טור מלכא.

There was a custom in טור מלכא that when a groom and bride were escorted to their wedding

A rooster and a chicken were led before them, to indicate that they should be fruitful and multiply as chickens. מפקי קמייהו תרנגולא ותרנגולתא כלומר פרו ורבו כתרנגולים

One day a Roman brigade passed a wedding procession and confiscated the two chickens, and they were attacked by the Jews in the procession

They reported to the קיסר that the Jews rebelled against you. He sent in his troops who committed a terrible massacre. אתו אמרו ליה לקיסר מרדו בך יהודאי

2

רבי יוחנן says
 ששים רבוא עיירות היו לו לינאי המלך
 בהר המלך
 The king ינאי had 600,000 cities on הר המלך, which is the שון
 לשון name of מלכא. טור
 וכל אחת ואחת היו בה כיוצאי מצרים
 חוץ משלש שהיו בהן כפלים כיוצאי מצרים
 Each of these cities had a population of 600,000, the
 equivalent of the number of Jews that left Mitzrayim, with
 the exception of three cities whose population was twice
 as much.
 ואלא said that he later saw this area, and
 ואפילו שיתין ריבוותא קני לא מחזיק
 It could not contain even 600,000 reeds, because the Pasuk
 describes Eretz Yisroel as ארץ הצבי, in that
 מה צבי זה
 אין עורו מחזיק את בשרו
 Just as with a deer, when its hide is removed it shrinks and
 cannot cover its body again.
 אף ארץ ישראל
 בזמן שיושבין עליה
 רווחא
 So too regarding Eretz Yisroel, while the Jews live there it
 expands to include an endless amount of people, however
 ובזמן שאין יושבין עליה
 גמרא
 When the Jews do not live there, it shrinks.
 =====

2

אלא
 said that he later saw
 this area, and

ואפילו
 שיתין
 ריבוותא קני
 לא מחזיק

It could not contain
 even 600,000 reeds

רבי יוחנן

ששים רבוא עיירות
 היו לו לינאי המלך
 בהר המלך

וכל אחת ואחת
 היו בה כיוצאי מצרים
 חוץ משלש שהיו בהן
 כפלים כיוצאי מצרים

אף ארץ ישראל
 בזמן שיושבין
 עליה
 רווחא

ובזמן שאין
 יושבין עליה
 גמרא

When the Jews
 do not live there
 it shrinks



ארץ
 הצבי

מה צבי זה
 אין עורו מחזיק
 את בשרו

If its hide is removed
 it shrinks and cannot
 cover its body again

3 The Gemara now elaborates on the third incident;
 אשקא דריספק
 חריב ביתר
 The incident involving the side of a wagon caused the
 destruction of the city of ביתר:
 There was a custom in ביתר that
 כי הוה מתיליד ינוקא שתלי ארזא
 ינוקתא שתלי תורניתא
 וכי הוו מינסבי קייצי להו ועבדו גננא
 A tree was planted for each boy and girl when they were
 born, and these trees were later used to build their
 wedding canopy.
 One day the קיסר's daughter traveled through ביתר and the
 side of her wagon broke. When her attendants chopped
 down one of these trees to repair the wagon, they were
 attacked by the Jews.
 אתו אמרו ליה לקיסר מרדו בך יהודאי
 They reported to the קיסר that the Jews have rebelled
 against you, and he sent in his troops who committed a
 terrible massacre.
 =====

3

3	2	1
אשקא דריספק חרוב ביתר	אתרנגולא ותרנגולתא חרוב טור מלכא	אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים

*The incident involving the side of a wagon
caused the destruction of the city of ביתר*

There was a custom in ביתר that...

<p><i>A tree was planted for each boy and girl when they were born, and these trees were later used to build their wedding canopy.</i></p>	<p>כי הוה מתיליד ינוקא - שתלי ארזא ינוקתא - שתלי תורניתא וכי הוו מינסבי קייצי להו ועבדו גננא</p>
--	---

*One day the קיסר's daughter traveled through ביתר and
the side of her wagon broke. When her attendants
chopped down one of these trees to repair the wagon,
they were attacked by the Jews.*

<p><i>They reported to the קיסר that the Jews rebelled against you. He sent in his troops who committed a massacre</i></p>	<p>אתו אמרו ליה לקיסר מרדו בך יהודאי</p>
--	---

4 The Gemara goes on and discusses other tragic events of the Churban.
 רבי יהושע בן קרח
 In a certain valley, נבזראדן הרשע murdered 2 million and one hundred ten thousand Jews; and in Yerushalayim he murdered nine hundred forty thousand Jews on one stone, until their blood flowed and touched the blood of זכריה, as the Gemara elaborates
 אשכחיה לדמיה דזכריה דהוה קא מרתח קא מרתח וסליק אמר מאי האי
 When נבזראדן entered the Bais Hamikdash he discovered זכריה's blood bubbling in the עזרה. When he confirmed that זכריה had been murdered because he had rebuked the Jews, for worshipping idols, נבזראדן said
 זכריה, I will pacify ליה; אייתי סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה בחורים ובתולות אייתי תינוקות של בית רבן קטל עילויה ולא נח
 He then killed over זכריה's blood, the entire Sanhedrin, grown boys and girls, young Cheder children, but the blood did not stop bubbling, until he finally announced זכריה טובים שבהן איבדתים
 ניחא לך דאבדינהו לכולהו זכריה, I have already killed the finest of the Jews, do you want me to kill them all?
 כדאמר ליה הכי נח
 Immediately the blood ceased to bubble.
 At that moment נבזראדן thought, if all these Jews were punished for the murder of one person, certainly I will be punished for the murder of all these people. He then ran away, wrote a will for his family, and converted to Judaism.
 =====

4 Other tragic events of the Churban...
 רבי יהושע בן קרח
 In a certain valley, נבזראדן הרשע murdered 2 million and one hundred ten thousand Jews.
 Their blood flowed and touched the blood of זכריה
 אשכחיה לדמיה דזכריה דהוה קא מרתח וסליק אמר מאי האי
 When נבזראדן entered the Bais Hamikdash he discovered זכריה's blood bubbling in the עזרה
 זכריה, I will pacify ליה; אייתי סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה בחורים ובתולות אייתי תינוקות של בית רבן קטל עילויה ולא נח
 He then killed over זכריה's blood, the entire Sanhedrin, grown boys and girls, and young Cheder children, but the blood did not stop bubbling
 זכריה טובים שבהן איבדתים
 ניחא לך דאבדינהו לכולהו זכריה, I have already killed the finest of the Jews, do you want me to kill them all?
 כדאמר ליה הכי - נח
 He then ran away and converted to Judaism

5 The Gemara proceeds to mention several רשעים whose descendants became גרים:
 נעמן
 גר תושב היה
 נעמן became a גר in that he did not worship Avodah Zarah.
 נבזראדן
 גר צדק היה
 גר. נבזראדן became a complete גר.
 מבני בניו של המן
 למדו תורה בבני ברק
 The descendants of Haman studied Torah in Bnei Brak.
 מבני בניו של סיסרא
 למדו תינוקות בירושלים
 The descendants of סיסרא taught Torah to children in Yerushalayim.
 מבני בניו של סנחירב
 למדו תורה ברבים
 מבני בניו של סנחירב who taught Torah in public were descendants of סנחירב.
 =====

5 Several רשעים whose descendants became גרים

נבזראדן גר צדק היה	נעמן גר תושב היה
מבני בניו של סיסרא למדו תינוקות בירושלים	מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק
מבני בניו של סנחירב למדו תורה ברבים	

6 The Gemara cites the Pasuk
 הקול קול יעקב והידים ידי עשו
 The word הקול alludes to
 זה אדריינוס קיסר
 The cries of Jews that were heard when אדריינוס murdered in Alexandria two times 600,000 Jews, twice the amount of Jews who left Mitzrayim.
 The words קול יעקב allude to
 זה אספסיינוס קיסר
 The cries of Jews that were heard when אספסיינוס murdered in 4,000,000 ביתר or according to others 40,000,000 Jews.
 The words והידים ידי עשו allude to
 זו מלכות הרשעה
 שהחריבה את בתינו
 ושרפה את היכלנו
 והגליתנו מארצנו
 The acts of the Roman Empire, descendants of עשיו, who destroyed the Bais Hamikdash and exiled the Jews from Eretz Yisroel;

 The Gemara mentions another interpretation in this Pasuk
 הקול קול יעקב
 אין לך תפלה שמועלת
 שאין בה מזרעו של יעקב
 A prayer is effective only if a descendant of Yaakov's is included.
 והידים ידי עשו
 אין לך מלחמה שנוצחת
 שאין בה מזרעו של עשו
 A battle is won only if a descendant of עשיו is included.
 =====

6

זה אספסיינוס קיסר The cries of Jews that were heard when אספסיינוס murdered 4,000,000 or 40,000,000 Jews in ביתר.	הקול קול יעקב והידים ידי עשו	זה אדריינוס קיסר The cries of Jews that were heard when אדריינוס murdered in Alexandria two times 600,000 Jews.
זו מלכות הרשעה שהחריבה את בתינו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו		
אין לך מלחמה שנוצחת שאין בה מזרעו של עשו A battle is won only if a descendant of עשיו is included	הקול קול יעקב והידים ידי עשו	אין לך תפלה שמועלת שאין בה מזרעו של יעקב A prayer is effective only if a descendant of Yaakov's is included

7 The Gemara also tells of the heroic acts of the Jews while in the hands of their enemies.
 מעשה בד' מאות ילדים וילדות שנשבו לקלון
 There was an incident of 400 captured boys and girls who were being transported via ship to be forced to sin. When they became aware of their dreadful fate they all jumped into the water and drowned. And this incident is alluded to in the Pasuk
 כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה

7 *Heroic acts of Jews while under their enemies*

**מעשה בד' מאות ילדים וילדות
 שנשבו לקלון**

When they became aware of their dreadful fate they all jumped into the water and drowned

**כי עליך הורגנו כל היום
 נחשבנו כצאן טבחה**

8 The Gemara now mentions 4 other allusions in this Pasuk:

1. רב יהודה says
 זו אשה ושבעה בניה
 This refers to the incident of a mother and her seven sons who all defied the קיסר and chose death rather than to submit to his demands that they bow to Avodah Zarah.
2. ר' יהושע בן לוי says
 זו מילה שניתנה בשמיני
 This refers to the Mitzvah of Milah on the eighth day, as Rashi explains
 דזיכרון מיתת
 This is considered הורגנו because it can sometimes develop into a life-threatening situation.
3. ר' שמעון בן לקיש says
 אלו תלמידי חכמים שמראין הלכות שחיטה בעצמן
 This refers to scholars who demonstrate the Shechitah process on themselves at the risk of ה"ו cutting themselves; which is indeed why אמר רבא
 כל מיילי ליחזי איניש בנפשיה בר משחיטה ודבר אחר
 One should generally not do this.
4. רב נחמן בר יצחק says
 אלו תלמידי חכמים שמומיתין עצמן על דברי תורה
 This refers to scholars who sacrifice their life for Torah.

8

**כי עליך הורגנו כל היום
 נחשבנו כצאן טבחה**

2
 ר' יבואלץ בן אוי
**זו מילה
 שניתנה בשמיני**
Because it can develop into a life-threatening situation

1
 רב יהודה
**זו אשה
 ושבעה בניה**
A mother and her 7 sons who all defied the קיסר and chose death rather than bow to Avodah Zarah

4
 רב נחמן בר יצחק
**אלו תלמידי חכמים
 שמומיתין עצמן
 על דברי תורה**
Scholars who sacrifice their life for Torah

3
 ר' שמעון בן לקיש
**אלו תלמידי חכמים
 שמראין
 הלכות שחיטה
 בעצמן**
Scholars who demonstrate the Shechitah process on themselves at the risk of ה"ו cutting themselves